

ประวัติความเป็นมาอำเภอควนขนุน

อำเภอควนขนุนเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองพัทลุง และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๘๑๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๕๓๐.๗๓๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๓๑,๗๐๖.๒๕๐ ไร่ อำเภอควนขนุน เดิมมีสภาพเป็นแขวงขึ้นเมืองพัทลุง เมื่อมีการปฏิรูปปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๓๙ ได้ยกแขวงควนขนุนเดิมเป็นอำเภอ เรียกว่า “**อำเภออุดร**” ตั้งที่ว่าการอำเภอควนขนุน ที่บ้านควนขนุน หมู่ที่ ๕ ตำบลควนขนุน มีพระพลสงคราม (โตศิริธร) ดำรงตำแหน่งนายอำเภอคนแรก ต่อมาภายหลังเป็นพระยาศิริธรเทพ สมเด็จพระเจ้ากรม เสมียนตรา กระทรวงวัง

พ.ศ. ๒๔๔๒ ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้งที่ฝั่งคลองปากประ บ้านมะกอกใต้ และเปลี่ยนชื่อ “**อำเภอมะกอกใต้**”

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๑ (พ.ศ. ๒๔๔๕) ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่ออำเภอเป็น “**อำเภอปากประ**”

พ.ศ. ๒๔๕๐ ย้ายที่ว่าการอำเภอปากประ ไปตั้งที่ตำบลทะเลน้อย และเปลี่ยนชื่อเป็น “**อำเภอทะเลน้อย**” และได้แบ่งเขตพื้นที่ปกครองเสียใหม่ คือ ให้ยกตำบลตะเครียะ ตำบลหัวป่า ตำบลทะเลน้อย ตำบลบ้านพร้าว และตำบลลำโรง รวม ๕ ตำบล ในอำเภอพังไกรเมืองนครศรีธรรมราช มารวมอยู่ในอำเภอทะเลน้อย พร้อมกับให้ยกตำบลมะกอกเหนือ ตำบลมะกอกใต้ ซึ่งเดิมขึ้นอำเภอปากประไปขึ้นอำเภอกลางเมือง

พ.ศ. ๒๔๕๓ ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้งที่บ้านควนพนางตุง แต่ยังคงเรียกว่าอำเภอทะเลน้อย

พ.ศ. ๒๔๖๐ กระทรวงมหาดไทยมีประกาศลง วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ให้เปลี่ยนชื่ออำเภอทะเลน้อยเป็น “**อำเภอพนางตุง**”

พ.ศ. ๒๔๖๖ กระทรวงมหาดไทยมีประกาศลงวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖ ให้ย้ายที่ทำการอำเภอพนางตุง ไปตั้งที่ตำบลควนขนุน และให้เปลี่ยนชื่อเป็น “**อำเภอควนขนุน**” จนมาถึงปัจจุบัน

สภาพทางภูมิศาสตร์

อำเภอควนขนุนตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง อยู่ห่างจากตัวเมืองพัทลุงตามเส้นทางพัทลุง – ควนขนุน ประมาณ ๑๗ กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางสายเอเชียหมายเลข ๔๑ ประมาณ ๘๑๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๕๓๐.๗๓๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๓๑,๗๐๖.๒๕๐ ไร่

อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ จดเขตอำเภอป่าพะยอมและอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ทิศใต้ จดเขตอำเภอเมืองพัทลุง และอำเภอศรีนครินทร์
- ทิศตะวันออก จดเขตอำเภอรือโนด จังหวัดสงขลา
- ทิศตะวันตก จดเขตอำเภอศรีบรรพต

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยภูเขาหินปูน และทะเลเป็นบางส่วน พื้นที่ราบสูงทางทิศตะวันตกลาดต่ำลงมาทางทิศตะวันออกสู่ทะเลสาบสงขลา พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การเพาะปลูก ทำนา ทำไร่ ซึ่งเป็นที่ราบสูง ทางทิศตะวันตกเกษตรกรใช้เป็นพื้นที่ปลูกยางพาราและไม้ผล ส่วนที่ราบลุ่มทางทิศตะวันออกใช้เป็นพื้นที่ทำนาข้าว ปลูกกระจุต และเลี้ยงสัตว์

แหล่งน้ำในเขตอำเภอควนขนุนที่สำคัญ ได้แก่ ทะเลน้อย ซึ่งเป็นบึงน้ำจืดขนาดใหญ่ มีพื้นที่ประมาณ ๑๗,๕๐๐ ไร่ และลำคลองต่าง ๆ อีก ๑๓ สาย เช่น คลองปันแต คลองท่าแนะ คลองแหลมโดนด คลองปรางหมู่ คลองปากประ เป็นต้น คลองเหล่านี้เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญสามารถเพิ่มผลผลิตให้แก่เกษตรกรชาวอำเภอควนขนุน

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศของอำเภอควนขนุน โดยทั่วไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม อากาศอบอุ่น เย็นสบายตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๒๙.๕ องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑,๖๒๐ มิลลิเมตร

ฤดูกาล มี ๒ ฤดู คือ

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - กรกฎาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดผ่าน จะมีฝนเพียงเล็กน้อย อากาศค่อนข้างร้อน
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม - มกราคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงใต้พัดผ่าน อ่าวไทยจึงนำฝนมาตก

การคมนาคม

อำเภอควนขนุนมีเส้นทางคมนาคมส่วนมากเป็นถนนลูกรังติดต่อระหว่างหมู่บ้าน การเดินทางจะสะดวกในฤดูแล้ง ส่วนฤดูฝนไม่สะดวกมากนัก ปัจจุบันเส้นทางติดต่อระหว่างตำบลได้รับการพัฒนาเป็นถนนลาดยางบ้างแล้ว ถนนสายสำคัญที่ผ่านอำเภอควนขนุน สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

- ทางหลวงหมายเลข ๔๑ (สายเอเชีย) ผ่านอำเภอควนขนุนในท้องที่ตำบลชะมวง ตำบลดอนทราย ตำบลโดนดด้วน ตำบลพนมวัง และตำบลแพรกหา
- ทางหลวงสายพัทลุง-ควนขนุน ผ่านตำบลควนขนุน ตำบลมะกอกเหนือ ไปสิ้นสุดที่ตำบลพนางตุง ถนนสายนี้ผ่านใจกลางชุมชนที่หนาแน่นและย่านการค้า

- การคมนาคมทางน้ำ มีเส้นทางเรือในทะเลสาบสงขลา จากท่าเรือทะเลน้อย (ชั่วคราว) ตำบลทะเลน้อยไปอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา แต่ปัจจุบันใช้ถนนสายสกลิ่ง – หัวป่า เพื่อไปอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
- การคมนาคมทางรถไฟ ผ่านตำบลแหลมไหนด (สถานีแหลมไหนด) ผ่านตำบลมะกอกเหนือ (สถานีปากคลอง)

ประชากร

ประชากรพื้นที่อำเภอควนขนุน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๘๔,๐๖๘ คน ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน ๔๐,๖๒๗ คน เพศหญิง จำนวน ๔๓,๓๑๖ คน ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๙.๙๕ นับถือศาสนาพุทธ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘)

รายได้

รายได้ต่อหัวของประชากรอำเภอควนขนุน ประจำปี ๒๕๕๘ (เจ้าหน้าที่หนึ่งร้อย-ยี่สิบหกบาทถ้วน)

สภาพการเมืองการปกครอง

อำเภอควนขนุน แบ่งเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ออกเป็น ๑๒ ตำบล ๑๒๙ หมู่บ้าน

การบริหารส่วนราชการส่วนกลาง มี ๖ หน่วยงาน คือ

๑. สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพัทลุง
๒. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย
๓. โรงพยาบาลควนขนุน
๔. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพัทลุง
๕. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทะเลน้อย
๖. สวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ จังหวัดพัทลุง

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มี ๑๕ หน่วยงาน คือ

๑. ที่ทำการปกครองอำเภอ
๒. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ
๓. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
๔. สำนักงานประมง (หน่วยงานสังกัดจังหวัด)
๕. สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอ (หน่วยงานสังกัดจังหวัด)
๖. สถานีตำรวจภูธรควนขนุน
๗. สถานีตำรวจภูธรทะเลน้อย
๘. สถานีตำรวจภูธรนาขยาด
๙. สำนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุง สาขาควนขนุน
๑๐. สำนักงานเกษตรอำเภอ
๑๑. สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ (หน่วยงานสังกัดจังหวัด)
๑๒. สำนักงานสรรพากรพื้นที่ (หน่วยงานสังกัดจังหวัด)
๑๓. หน่วยสืบสวนอำเภอ
๑๔. สำนักงานขนส่ง สาขาควนขนุน
๑๕. สำนักงานท้องถิ่นอำเภอ (หน่วยงานสังกัดจังหวัด)

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๑๑ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ๓ ตำบล คือ

๑. เทศบาลตำบลควนขนุน
๒. เทศบาลตำบลมะกอกเหนือ
๓. เทศบาลตำบลบ้านสวน
๔. เทศบาลตำบลหนองพ้อ
๕. เทศบาลตำบลนาขยาด
๖. เทศบาลตำบลพนางตุง
๗. เทศบาลตำบลแหลมไตนด
๘. เทศบาลตำบลไตนดด้วน
๙. เทศบาลตำบลดอนทราย
๑๐. เทศบาลตำบลแพรกหา
๑๑. เทศบาลตำบลทะเลน้อย

- ๑๒. องค์การบริหารส่วนตำบลปิ่นเต
- ๑๓. องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง
- ๑๔. องค์การบริหารส่วนตำบลพนมวัง

รัฐวิสาหกิจ

- ๑. สำนักงานการไฟฟ้าอำเภอควนขนุน
- ๒. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขอำเภอควนขนุน
- ๓. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขบ้านปากคลอง
- ๔. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
- ๕. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาควนขนุน
- ๖. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบ้านปากคลอง
- ๗. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสี่แยกไสยวน
- ๘. ธนาคารกรุงไทย สาขาสี่แยกโพธิ์ทอง
- ๙. ธนาคารออมสิน สาขาควนขนุน

เอกชน

- ๑. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
- ๒. บริษัท ทศท. จำกัด (มหาชน)
- ๓. ห้างเทสโกโลตัส
- ๔. seven eleven
- ๕. ร้านอาหารหลานตาชู สเติ้กเฮาท์
- ๖. ร้านอาหาร ซีซี สเติ้ก
- ๗. ร้านอาหาร สามก๊ก
- ๘. ร้านอาหารเรือนไม้ ซีฟู้ด
- ๙. ร้านอาหารเจ็มมอย

สภาพทางด้านเศรษฐกิจ

๑.ด้านเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประมาณ ๙๐ % ประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งแยกออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑.๑ ทำนาเป็นอาชีพหลัก จะมีการทำสวนยางพารา สวนผลไม้ พืชผักตามฤดูกาล เป็นอาชีพเสริม และมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร และไก่ ส่วนใหญ่อยู่ในท้องที่ ตำบลควนขนุน ตำบลแหลมไทรนิต ตำบลปันแต ตำบลมะกอกเหนือ ตำบลพนางตุง ตำบลทะเลน้อย ตำบลพนมวัง และตำบลไทรนิตด้วน

๑.๒ ทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก จะมีการทำสวนยางพารา สวนผลไม้ พืชผักตามฤดูกาล เป็นอาชีพเสริม และมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร และไก่ ส่วนใหญ่ อยู่ในท้องที่ตำบลดอนทราย ตำบลนาขยาดและตำบลแพรกหา

๒.ด้านอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ซึ่งแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร มีโรงเลื่อยไม้ยางพารา โรงไม้หิน และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในครัวเรือน หัตถกรรมที่สำคัญ คือ หัตถกรรมที่ได้จากกระจูด กะลามะพร้าว

๓.การพาณิชย์ การประกอบธุรกิจการค้าในอำเภอควนขนุน ส่วนใหญ่ประกอบการค้าธุรกิจขนาดเล็ก และธุรกิจร้านอาหารริมถนนเอเชีย ซึ่งเป็นกิจการที่กำลังขยายตัวในขณะนี้

สถานศึกษา

จำนวนสถานศึกษาในเขตอำเภอควนขนุน

๑. โรงเรียนประถม	๔๖ แห่ง
๒. โรงเรียนมัธยม	๖ แห่ง
๓. วิทยาลัยการอาชีพ	๑ แห่ง
๔. ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน	๑ ศูนย์
๕. สถานศึกษาเอกชน	๒ แห่ง
๖. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๑๘ แห่ง
๗. ห้องสมุดประชาชน	๑ แห่ง
๘. ที่อ่านหนังสือพิมพ์	๙๒ แห่ง

การสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ

๑. โรงพยาบาล ขนาด ๙๐ เตียง	จำนวน ๑ แห่ง
๒. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	จำนวน ๑ แห่ง
๓. สถานีอนามัย	จำนวน ๑๖ แห่ง

บุคลากรทางการแพทย์ประกอบด้วย แพทย์ ๕ คน ทันตแพทย์ ๒ คน เภสัชกร ๓ คน พยาบาล ๘๗ คน เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ๖๕ คน อื่น ๆ ๑,๒๗๔ คน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ทรัพยากรดิน สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินปนทราย
๒. ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอควนขนุนมีป่าไม้ประมาณ ๓๕,๗๔๔ ไร่
๓. ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๕ แห่ง

ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

๑. งานประเพณีแข่งเรือ – ลากพระ กำหนดจัดงานหลังวันออกพรรษา ประมาณต้นเดือนตุลาคม ตรงกับแรม ๑ ค่ำ และแรม ๒ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี
๒. ประเพณีสงกรานต์ กำหนดจัดงานวันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ของทุกปี
๓. งานเทศกาลล่องเรือ แล่นก ทะเลน้อย กำหนดจัดงานเดือน กุมภาพันธ์ มีนาคมของทุกปี

การท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่

๑. อุทยานนกน้ำทะเลน้อย หมู่ที่ ๒ ตำบลพนาสูง เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญของจังหวัดพัทลุง มีเนื้อที่ประมาณ ๒๘๕,๖๒๕ ไร่ ส่วนพื้นที่น้ำประมาณ ๑๗,๕๐๐ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทะเลน้อยและตำบลพนาสูง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พื้นที่บางส่วนของจังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. สวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้จังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ ณ หมู่ที่ ๔ ตำบลพนาสูง เป็นแหล่งศึกษาพันธุ์ไม้หายาก และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

๓. หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ บ้านชายคลอง ตั้งอยู่ ณ หมู่ที่ ๔ ตำบลพนาสูง

๔. สะพานไสล้ง ระยะทางอำเภอควนขนุน – อำเภอระโนด ระยะทาง ๑๖ กิโลเมตร

๕. วัดเขาอ้อ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ บ้านเขาอ้อ ตำบลมะกอกเหนือ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ลักษณะทั่วไปวัดเขาอ้อมีการปรับปรุงเป็นสวนสมุนไพรชุมชน รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสินค้าชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนารายได้ของชุมชน โดยการจัดระบบและบูรณาการให้ชุมชนได้รับ

ประโยชน์จากพืชสมุนไพรโบราณ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการอนุรักษ์ป่าและพืชสมุนไพรหลาย ๆ ชนิด
ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว คือ เดือนกุมภาพันธ์ - ตุลาคม ของทุกปี

๖. วัดสุนทราวาส หมู่ที่ ๘ ตำบลปันแต อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
๗. วัดดอนศาลา หมู่ที่ ๘ ตำบลมะกอกเหนือ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
๘. วัดบ้านสวน หมู่ที่ ๖ ตำบลมะกอกเหนือ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
๙. วัดสวนธรรมเจดีย์ หมู่ที่ ๓ ตำบลนางตง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

- Ⓐ อำเภอควนขนุน แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น ๑๒ ตำบล ๑๒๙ หมู่บ้าน
- Ⓑ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๘๔,๐๖๘ คน ประกอบด้วย .
 - เพศชาย จำนวน ๔๐,๔๙๗ คน
 - เพศหญิง จำนวน ๔๓,๕๗๑ คน
- Ⓒ มีพื้นที่ประมาณ ๕๓๐.๗๓๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๓๑,๗๐๖.๒๕๐ ไร่
- Ⓓ อาชีพ
 - ทำนา ทำสวน
 - เลี้ยงสัตว์
- Ⓔ มีรายได้ ๗๐,๑๒๖ บาท ต่อปี/ต่อหัว
- Ⓕ แหล่งน้ำ / ลำคลอง / ลำห้วย จำนวน ๑๓ สาย
- Ⓖ สถานที่ท่องเที่ยว มี ทางธรรมชาติ ๓ แห่ง ทางวัฒนธรรม ๔ แห่ง
- Ⓗ สถานศึกษา ร.ร.ประถม จำนวน ๔๖ แห่ง ร.ร. มัธยม จำนวน ๖ แห่งวิทยาลัยการอาชีพ ๑ แห่ง
- Ⓖ ส่วนราชการส่วนภูมิภาค มี ๑๕ หน่วยงาน
- Ⓖ การบริหารส่วนราชการส่วนกลาง มี ๖ หน่วยงาน
- Ⓖ โรงพยาบาล ขนาด ๙๐ เตียง จำนวน ๑ แห่ง
- Ⓖ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน ๑๖ แห่ง

- ® ธนาคาร ๖ แห่ง
- ® รัฐวิสาหกิจ ๔ แห่ง
- ® องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๔ แห่ง เทศบาล ๑๑ แห่ง อบต. ๓ แห่ง
- ® สถานีตำรวจ มี ๓ แห่ง
- ® ปัญหาสำคัญ
 - ปัญหายาเสพติด
 - ปัญหาน้ำท่วม
 - ปัญหาที่ดินทำกินของราษฎรทับซ้อนกับเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย

.....